

geen eenvoudige zaak is, moge blijken uit de door de heer RYPKEMA verstrekte feiten. Hieruit behoudt men de indruk dat over het algemeen Hibitane-tinctuur duurder is dan jodiumtinctuur, al is het verschil in sommige verpakkingen dan ook niet groot.

Te suggereren dat een bacterioloog op het gebied van zijn vakkennis onbetrouwbaar zou zijn omdat hij, en blijkbaar niet hij alleen, op het terrein van deze prijzen-warwinkel niet goed de weg weet, is een insinuatie die de heer RYPKEMA niet gemakkelijk waar zal kunnen maken.

Het lijkt noodzakelijk, nog eens vast te stellen dat noch bacteriologisch, noch economisch Hibitane-tinctuur beter is dan jodiumtinctuur, dat de contra-indicaties voor jodiumtinctuur zich slechts uitermate zelden manifesteren, en dat er dus, samenvattende, voorlopig geen reden is om jodiumtinctuur voor algemeen gebruik te vervangen door Hibitane-tinctuur.

Amsterdam, 21 januari 1963

REDACTIE

DE IRRITERENDE WERKING VAN JODIUMTINCTUUR

Naar mijn overtuiging is in 90 pct van de gevallen waarin jodiumtinctuur irritatie van de huid teweegbrengt, de jodiumtinctuur te oud. Er heeft zich dan joodwaterstof in gevormd.

Zo vaak mij zo'n geval ter ore kwam, heb ik het nagegaan en bleek de gebruikte jodiumtinctuur oud te zijn. Dit komt zeer veel voor. Bedrijven deponeren in hun verbanddoos een flesje jodiumtinctuur, dat dan na een of meer jaren wel eens wordt gebruikt, waarbij dan de huid door de HJ wordt aangestast.

In een ziekenhuis heb ik gezien, hoe nieuwe jodiumtinctuur werd gegoten in een flesje waarin nog een zeer oude rest zat.

Mijn advies bij aflevering van jodiumtinctuur is steeds: „Gooi het na een paar maanden weg, of kom ermee terug, dan laat ik met een mespunt NaJO_3 de HJ weer tot J oxyderen”.

Literatuur: Vraag 35 (1962) Desinfectie van de huid. *Ned. T. Geneesk.* 106, 1503. — RYPKEMA, B. H. en Redactie (1962) Jodium versus chloorhexidine. *Ned. T. Geneesk.* 106, 2443.

Hengelo (O.), 10 december 1962 A. KOOP, apotheker

BOEKAANKONDIGINGEN

Calcium metabolism in man. Symposium, georganiseerd ter gelegenheid van het 60-jarige bestaan van de N.V. Nutricia, Zoetermeer. Gehouden te Noordwijk van 23-24 mei 1961. 174 bl., vele fig., tabellen.

Dit symposium waaraan een aantal binnenlandse en buitenlandse sprekers deelnamen, is met de uitvoerige discussies thans in druk verschenen. Voor ieder die belangstelt in vraagstukken betreffende de kalkstofwisseling, bevat het tal van waardevolle gegevens.

S. VAN CREVELD

F. CURTIUS, *Die Colitis ulcerosa und ihre konservative Behandlung.* 85 bl., 15 fig., tabellen en grafieken. Springer-Verlag, Berlin, Göttingen, Heidelberg 1962. Prijs: ingen. DM. 29,80.

De vroeger in Lübeck gevestigde internist FRIEDRICH CURTIUS, bekend om zijn publikaties over erfelijke en constitutionele aandoeningen heeft zijn ervaringen, opgedaan met conservatieve behandeling van 54 lijders aan

colitis ulcerosa, nauwkeurig beschreven in een weinig omvangrijk, doch fraai uitgegeven boek. Hij heeft niet gestreefd naar volledigheid; hiervoor verwijst hij naar andere, meer uitgebreide werken, die in de betrekkelijk kort gehouden literatuurlijst zijn vermeld. Het boek draagt daardoor een zeer persoonlijk karakter. CURTIUS ziet in antibiotica en steroïden slechts hulpmiddelen, die de patiënt soms over moeilijke perioden heen helpen. Veel nadruk legt hij daarentegen op bedrust en een volwaardige eiwitrijke voeding. Hij is een tegenstander van strenge dieetvormen. Voor hem is de psychische behandeling hoofdzaak. De methoden, die hij toepast (hypnose, autohypnose, enz.) worden nauwkeurig beschreven. De resultaten, die hij vermeldt, zijn inderdaad bijzonder goed. De uitgebreide documentatie, die CURTIUS geeft, stelt de lezer in staat een eigen oordeel te vormen.

Dit boekje bevat een overtuigend pleidooi voor een psychosomatische behandeling van colitis ulcerosa.

J. H. PANNEKOEK

CHR. HAHN, A. G. BROM en J. NAUTA, *Chirurgie du coeur.* (Fortschritte der Kardiologie; onder redactie van R. HEGGLIN. Vol. 3). 398 bl., 285 fig. S. Karger, Bazel, New York 1962. Prijs: geb. Zw. fr. 73.

Wat men in een centrum voor hartchirurgie kan bereiken wanneer er gesteund kan worden op de gespecialiseerde kennis van de diverse betrokken collegae omtrent embryologie, anatomie, pathologie en chirurgische techniek en de verschillende hulpmethoden, leert dit pas verschenen boek. Weliswaar staat het boek op naam van het drietal CHR. HAHN, A. G. BROM en J. NAUTA, de Leidse ervaringen vormen echter de kern van het meegedeelde. De collega uit Lausanne zorgde overigens voor een goede Franse vertaling. Het boek is rijk en goed geïllustreerd. Men kan het dan ook met het voorwoord van CRAFOORD eens zijn, dat het Leidse centrum, gezien zijn ervaring, tot de voornaamste klinieken in de wereld behoort wat de diagnostiek en chirurgische therapie van congenitale en verworven hartziekten betreft. Natuurlijk blijven er wensen, maar deze doen eigenlijk niet ter zake bij het hoge peil dat is bereikt. Wil men een enkele wens toch noemen, dan zou men graag in een volgende uitgave duidelijkere afbeeldingen willen zien van de angiocardigrafische afwijkingen; deze laatste methode kan bijdragen tot een nauwkeurige diagnose; met het oog op de keuze van hulpmethode en operatietype is dit altijd van grote betekenis.

Aan ieder die in de moderne hartdiagnostiek en hartchirurgie belang stelt, kan de lezing van dit buitengewoon belangwekkende boek dan ook warm worden aanbevolen.

L. D. EERLAND

A. D. THOMSON en R. E. COTTON, *Lecture notes on pathology.* 1040 bl., 39 fig. Blackwell Scientific Publications, Oxford 1962. Prijs: geb. 55 sh.

Dit boek geeft een overzicht van de algemene pathologie en van de pathologische anatomie. De tekst is zakelijk, beknopt en zeer overzichtelijk ingedeeld. Bij de besproken afwijkingen worden ook de voornaamste klinische verschijnselen genoemd. Het boek bevat een aantal schema's, maar geen foto's. Het is geen studieboek, maar het is zeer geschikt als repetitorium voor studenten, die een uitgebreider boek bestudeerd hebben. Blijkens het voorwoord is het tevens bedoeld om gebruikt te worden bij de voorbereiding voor Engelse specialisten-examens.

TH. G. VAN RIJSSEL